

אחרי המוות

יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ה', עמ' 307-309
תרגום: אורי אורלב

יאנוש קורצ'אק
אסרניל תפרא קורצ'אק

נעלם החלל ונעלם הזמן.

הנפש הבינה שהיא נפש בלבד, ללא גוף.

היא רחפה בצפינה דרוכה, ברעד, בדאגה, ביודעה שהיא נצבת על סף תעלומה גדולה

ובת-קול נשמעה:

- ?היה עליך לחזור לאדמה, אל בני האדם ולהתבונן בתוצאות מעשיך. וכך עד סוף כל הדורות, עד יום הדין בבוא קץ העולם... זהו גמולך וענשך.

תמכה הנפש: מה זאת אומרת, מה מבשרות לה מלות הקול?

הכוכבים חזרו לנצנץ, לסגת למעלה כמו ערפל - הנפש ירדה לארץ. היא נעצרה.

הנה שוב האדמה - קו הנמלים, שוב האנשים - הפרורים, שוב דמעות, דאגות, אגרות. והיא רואה הכל באפן ברור יותר וחדש יותר עמוק. כאשר הייתה עטופה בגוף, העבודה לספוק צרכי גופה העניקה לה שכחה - עתה היא רק מחשבה ורגש. "וכך עד סוף כל הדורות, עד יום הדין בבוא קץ העולם... זהו גמולך וענשך".

מה משמעותו של גזר הדין הזה? רועדת הנפש

היא נכנסה אל בין בני האדם מונעת בלח על-טבעי, ללא כל שליטה על תנועותיה, כמו מוד הנשא ברוח. מבית לבית, ממשפחה למשפחה. ראתה עצב ושחוק ושאלה אחזת בהלה:

מדוע עלי לנדוד ולהסתכל, ולסבל פשאינני יכולה לעשות דבר?

ואז נשמע קול:

את מגיעה אף ורק אל בין אלה שפגשת בחיך עלי אדמות, אל בין אלה שהתחככת בהם בנדודיך עלי אדמות והשפעת על מהלך חייהם ומהות נפשם. תפגשי כאן את ילדיך, את ילדי ילדיך. תפגשי את בני משפחתך הקרובים והרחוקים ביותר, את ילדיהם ואת נכדיהם; תפגשי כאן את כל אלה שהיו שונים לך, ואת הפחיתים ממך בחיך; תפגשי את משרתיך, את ילדיהם, את פועלי היום ואת בעלי המלאכה, כל מי שחיך נגעו בו אפלו למשך יום אחד, ותראי מה עשית למענם ומה זכלת לעשות. הנה הגמול והענש שלך.

הנשמה הבינה את יעודה.

- והיום שוב אינך יכולה לעשות דבר - המשיך הקול - את יכולה רק לשמוח או להתאסר, ויכלת העשיה תשוב אלך אף ורק כאשר יעלמו העקבות האחרונים של מעשיך הרעים - או חסר המעש שלך - מעל פני האדמה. או אז תהפכי לרוח ההשגחה, לרוח הטובה. אף כאשר אחרון עקבות מעשיך הטובים שזרעת על פני הארץ יעלם מבין בני האדם ורק עקבות הרע יונתרו - תהפכי לרוח הרע וארורה תהיי.

- והיך ילדי? - שאלה הנפש.

- כל אלה הם ילדיך - השיב הקול.

הנדודים החלו.

ראתה הנפש שכל מעשה טוב שעשתה בחייה משגשג, גדל ואוגר כוח, וכל מעשה רע מכפיל את עצמו כפל-כפלים ומתחזק. ורבים היו המעשים הטובים ורבים היו המעשים הרעים והשפעתם עברה מדור לדור, ממאה למאה, זחלה והתפתלה, התחברה ונקרעה שזורה בכאב ודמעות חדשות ובמעשים טובים ורעים חדשים, זרמה בערוץ שהלך והתרחב, פשטה על פני האדמה, הקיפה אלפי ומליוני משפחות.

מפני שהנפש היתה אחראית גם על כל מעשיהם של אלה שפגשה בחייה, וגם על מעשיהם וחייהם של אלה שחנכו חניכיה. וכל אחד היה לאלף.

בחייה עלי אדמות הצילה פעם הנפש משפחה במצוקה – זה היה מעשה טוב. השפעתו חלחה לתוך כל מי שהעניקה לו המשפחה בתורה, והלאה משם, באשר אלה האחרונים האצילו לאחרים בתורם.

הנשמה נרמה בחייה עול לאדם. האדם שנפגע היה אב לארבעה והענל חלחל לחיי ילדיו, ולחיי כל אלה שעמם נפגשו אותו אדם, ילדיו ונכדיו, ביו שהיה קרוב אליהם או רחוק.

הנפש היתה אחראית לכל, והיא שמחה או התסרה.

וכך נשזר הכל בכל, נקשר או נתק, נפרס כמו רשת קורי עכביש של טוב ורע, ורק נפש שהעניקה לה ההארה וזכתה לאלמות יכלה להבחין היכן חלקה במלארדי המעשים הטובים והרעים, בתחושות הכאב ובשמחה, באשר וביוסורים, היכן נפרת השפעתה, היכן תוצאת מעשיה, והיכן מעשי צאצאי צאצאיה.

הבינה הנשמה שהיא חיה, למרות שנפטר, חיה בשרשרת הדורות, קיומה שזור ברשת קיומו של העולם, והיא חיה וקיימת כטוב ורע. וכל זאת בעקבות מעשי ידיה במשך רגע קצר של חיה עלי אדמות.

הרע והטוב התפוגגו כדי לחזר ולהופיע כהד בין בני אדם אחרים, להשתלב בתוך רשת מעשיהם של אנשים חדשים, במקרה של מאות מיל, מאות שנים רחוק יותר ומאחר יותר.

הבינה הנפש מה משמעות חיו הקצרים של אדם אחד, מה משמעות מעשה הפעוט ביותר, איך ממשיך המעשה לחיות ולגדל, ולמרות שנגעלם מיד מעינו של בן תמותה, הוא חי וגדל לעין ההשגחה, במחשבה וברגש.

הנפש מתיסרת ואינה מסגלת עתה לעשות דבר עד אשר יעלם ההד האחרון של מעשיה הרעים או הטובים בשרשרת הדורות. או אז תהפך למלאך או לשטן.

”זהו גמולך וענשך”.

פעם הטוב דו על העליונה, פעם גובר הרע, והנפש מרעידה, סובלת וממתנה.

רק עוד באדם אחד נותרו עקבות מעשיה הרעים, אבל אותו אדם שוב מפיץ את הרע והנפש אחראית לכך.

שוב דורות של סבל, דאגה...

עד אשר יגיע ההד האחרון של הרע בדור הארבעים.

הנפש נהפכה למלאך, זכתה לכוון העשייה והיא יוצאת עתה להאבק ברע. והמאבק גורם לה לנג, אך היא יכלה לפתח במאבק דורות רבים קדם לכו, עוד בחייה עלי אדמות.

מדוע לא התחילה אז?

